

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi
vakamaksulaki@minedu.fi

Viite: OKM/32/010/2017

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE
VARHAISKASVATUKSEN ASIAKASMAKSUISTA ANNETUN LAIN 5 JA 8 §:N MUUTTAMISESTA

Esityksen tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia siten, että pieni- ja keskituloisilta perittäviä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettaisiin. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja ehdotetaan alennettavaksi niin, että toisesta lapsesta perittävä maksu olisi 50 prosenttia nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

Hallitus linjasi keväällä 2017 kehysriihessä osana kannustinloukkujen purkamista, että varhaiskasvatusmaksujen alennus koskisi pieni- ja keskituloisten lisäksi perheitä, joilla on useampi lapsi varhaiskasvatuksessa. Maksualennus tehdään muuttamalla maksujen määräytymiseen käytettävien tulojen määräytymisperusteita. Pienituloisuuden rajaa mukailleen perheen tuloista vähennettävää tulorajaa korotetaan ja 2. lapsen maksua alennetaan siten, että toisen lapsen maksu olisi enintään 50 prosenttia ensimmäisen lapsen maksusta.

Esitys pohjautuu voimassa olevaan asiakasmaksulakiin eikä lakiin esitetä muita muutoksia. Laissa säädettäisiin kunnan järjestämässä päiväkotij- ja perhepäivähoidossa perittävistä asiakasmaksuista. Esityksessä ei muutettaisi nykyisen varhaiskasvatuksen maksujärjestelmän perusrakenteita. Maksut määräytyisivät edelleen perheen koon ja tulojen sekä lapsen varhaiskasvatusajan perusteella.

Esityksellä pyritään vähentämään varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen kannustinloukkuvaikutuksia ja lisätä näin lasten osallistumista varhaiskasvatukseen sekä vanhempien työssäkäyntiä.

Nykytilan arviointi

Uusi asiakasmaksulaki tuli voimaan 1.3.2017. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen määräytymisen periaate kokoaikaisen päiväkotij- ja perhepäivähoidon kuukausimaksun osalta on todettu olevan edelleen toimiva. Maksut perustuvat perheen bruttotuloihin ja niissä otetaan huomioon perheen koko sekä lapsen varhaiskasvatukseen

LÄNSI- JA SISÄ- SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 450
fax 06 317 4817
kirjaamo.lansi@avi.fi
www.avi.fi

Vaasan päätoimipaikka
Wolffintie 35
PL 200
65101 Vaasa

Jyväskylän toimipaikka
Cygnaeuksenkatu 1
40101 Jyväskylä

Tampereen toimipaikka
Uimalankatu 1
33101 Tampere

osallistumisaika. Myös maksun määräytymisen perusteena olevat tulot säilyvät ennallaan.

Varhaiskasvatuksen maksujärjestelmää on arvosteltu siitä, ettei se kannusta työn tekoon. Kannustinongelma on etenkin pienituloisten perheiden kohdalla ja yksinhuoltajaperheissä. Järjestelmässä joutuu myös kohtuullisen pienillä tuloilla maksamaan ylintä perittävää maksua.

Ehdotetut muutokset

Asiakasmaksulain 5 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että maksujen määräytymisen perusteena olevia tuloja korotetaan. Perheen koon mukaan määräytyvään pienituloisuuden rajaan lisätään 500 euroa. Samalla maksuprosentteja ehdotetaan muutettavaksi siten, että se olisi aina 10,70 prosenttia riippumatta perheen koosta. Lain 8 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu olisi 50 prosenttia nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lausunto

Varhaiskasvatus on keskeinen lasten ja perheiden palvelu, jolla edistetään lasten kehitystä, oppimista ja hyvinvointia sekä mahdollistetaan lasten vanhemmille perheen ja työn yhteensovittaminen. Laadukkaalla varhaiskasvatuksella ehkäistään syrjäytymistä ja tuetaan maahanmuuttajalasten kotoutumista. Varhaiskasvatus nähdään elinikäisen oppimisen perustana ja yhteiskunnalle taloudellisesti kestäväenä investointina (Euroopan komissio 17.2.2011). Varhaiskasvatuksella on katsottu olevan merkittäviä myönteisiä vaikutuksia etenkin kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin lapsiin.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pitää hyvänä, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen kannustinloukkuvaikutuksiin on kiinnitetty huomiota. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen ei tulisi myöskään olla este lapsen varhaiskasvatukseen osallistumiselle tai muodostaa kynnyksiä vanhemman työhön siirtymiselle. Varhaiskasvatus tulee nähdä lapsen oikeutena, johon kaikilla lapsilla tulisi olla yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua.

Varhaiskasvatukseen osallistumisen on vähäisempää Suomessa kuin monessa muussa maassa. Osallistumisen varhaiskasvatukseen on todettu vaihtelevan perheiden tulotasosta riippuen. Parempituloisten perheiden lapset ovat osallistuneet yleisemmin varhaiskasvatukseen kuin pienituloisten perheiden lapset.

Esityksessä varhaiskasvatuksen alennukset kohdistuvatkin pieni- ja keskituloisiin perheisiin. Toisaalta, myös kaikki perheet, joilla on varhaiskasvatuksen piirissä enemmän kuin yksi lapsi hyötyvät sisaralennuksen muutoksesta. Suurimmat maksualennukset kohdistuvat nimenomaan monilapsisiin perheisiin. Muutos lisäisi lasten välistä tasa-arvoa ja helpottaisi pienituloisten perheiden mahdollisuuksia käyttää varhaiskasvatuspalveluita.

LÄNSI- JA SISÄ- SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 450
fax 06 317 4817
kirjaamo.lansi@avi.fi
www.avi.fi

Vaasan päätoimipaikka
Wolffintie 35
PL 200
65101 Vaasa

Jyväskylän toimipaikka
Cygnaeuksenkatu 1
40101 Jyväskylä

Tampereen toimipaikka
Uimalankatu 1
33101 Tampere

Lausunnon keskeinen sisältö

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pitää hyvänä, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen kannustinloukkuvaikutuksiin on kiinnitetty huomiota.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen ei tulisi myöskään olla este lapsen varhaiskasvatukseen osallistumiselle tai muodostaa kynnystä vanhemman työhön siirtymiselle.

Esitetty muutos lisäisi lasten välistä tasa-arvoa ja helpottaisi pienituloisten perheiden mahdollisuuksia käyttää varhaiskasvatuspalveluita.

Johtajan sijainen
Yksikön päällikkö

Ismo Myllyaho

Opetustoimen päällikkö (vs.)

Marja-Liisa Keski-Rauska

LÄNSI- JA SISÄ- SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 018 450
fax 06 317 4817
kirjaamo.lansi@avi.fi
www.avi.fi

Vaasan päätoimipaikka
Wolffintie 35
PL 200
65101 Vaasa

Jyväskylän toimipaikka
Cygnaeuksenkatu 1
40101 Jyväskylä

Tampereen toimipaikka
Uimalankatu 1
33101 Tampere